

generálnym tajomníkom Robert Feenstra z Leydenu a hospodárom John Gilissen z Bruselu.

Bianchi

Obhajoba habilitačnej práce JUDr. Petra Blahu, CSc.

Pred Vedeckou radou Právnickej fakulty UKo v Bratislave konala sa dňa 28. augusta 1980 obhajoba habilitačnej práce JUDr. Petra Blahu, CSc., pracovníka Katedry dejín štátu a práva PF UKo na tému: *Držba v predsocialistickom a socialistickom práve. Rímsko-právna náuka o držbe a jej vyústenie v súčasnosti.*

Habilitačná práca je zameraná na nie ľahkú a pritom nanajvýš aktuálnu problematiku, lebo práca má síce historickoprávny charakter, ale mnohé myšlienky v nej obsiahnuté majú význam aj pre skúmanie a legislatívnu úpravu držby i v podmienkach socialistickej spoločnosti. Habilitant sa totiž v práci úspešne podujal načrtnúť podstatu právnej úpravy držby počnúc antickým Rímom cez feudalizmus až po socialistickú súčasnosť. Nejde pritom o výklad tej-ktorej právnej úpravy, ale tiež o osvetlenie inštitútu držby so všetkými účelovými, triednymi a formálnymi stránkami držby v meniacich sa sociálnych, hospodárskych a ideologických pomeroch v priebehu mnohých storočí.

V prvej kapitole sa habilitant zaoberá *držbou v rímskom práve*. Vymedzuje pojem a právnu povahu držby, ktorej obsah rímske právo veľmi podrobne a jemne prepracovalo čo do spôsobu jej nadobudnutia a straty, rozsahu právnej ochrany a pod. Rozbor sa pritom opiera o klasické právo, čo sa jednoznačne prejavuje pri vymedzení pojmov *possessio civilis*, *naturalis*, *corpus possessionis*, *animus possidendi*, držba v širšom zmysle (vrátane protiprávnej držby) a v užšom zmysle a tiež i jednotlivých prvkov držby. Rímskoprávna náuka o držbe je u habilitanta nielen ako východisko ku skúmanej problematike v neskorších obdobiach, ale súčasne i základ pre pojmové vymedzenie inštitútu držby, jeho rozsahu, právnej ochrany v jednotlivých etapách vývinu ako výsledku hospodárskych a sociálnych pomeroch a nim zodpovedajúcemu charakteru majetkových práv slúžiacich záujmom vládnucej triedy.

Poklasické rímske právo nepovažuje už držbu len za *res facti*, ale prikláňalo sa už skôr k jej chápaniu ako práva k veci, čo viedlo k stieraniu rozdielov medzi vlastníctvom a držbou. Ide už o vývojovú etapu rímskeho práva z *feudalizmu* a tieto úvahy sú už

predmetom druhej kapitoly. Pozornosť sa venuje glosátorom a komentátorom a taktiež právu justiniánskemu a byzantskému. Pri germánskej, franskej a francúzskej koncepcii držby je zdôraznená tesná súvislosť medzi pojmami držba a vlastníctvo, medzi nadobúdaním držby a vlastníctva. Základom bol systém rozličných druhov držby podľa teórie deleného vlastníctva a rozhodujúcim bol užívací vzťah. Osobitný paragraf tejto kapitoly je venovaný načrtnutiu držby u Slovanov a keďže Slováci žili v období feudalizmu v Uhorsku, tak aj v uhorskom práve.

Tretia kapitola sa zaoberá d r ž b o u v b u r ž o á z n y c h š t á t o c h . Pozornosť sa sústreďuje na prvý veľký zákonník začínajúci éru buržoázných kodifikácií devätnásteho a dvadsiateho storočia - Code civil z roku 1804. Ďalej je rozbor držby podľa občianskeho zákonníka rakúskeho z roku 1811 a nemeckého z roku 1896. V podstate ide vlastne o najtypickejšie kontinentálne, rímskym právom ovplyvnené zákonníky, z ktorých sa za relatívne najpokrokovejší označuje Code civil, hoci vznikol ako prvý.

Posledná štvrtá kapitola zaoberá sa d r ž b o u v s o c i a l i s t i c k o m p r á v e . Vychádza pri úvahách z podstatnej zmeny ekonomickej základne oproti predchádzajúcim ekonomicko-spoločenským formáciám. Analýza podrobuje platnú právnu úpravu držby v ZSSR, PĽR, MĽR, NDR a osobitne v Československu. Pri hodnotení sa ukazuje, že stanovisko československého občianskeho zákonníka z roku 1964, ktorý ponechal stranou právnu úpravu držby, zostalo izolované medzi socialistickými právnymi úpravami a prax nastolila potrebu v tomto smere doplniť československý občiansky zákonník.

Veľmi podnetné sú v poslednej časti vyslovené ú v a h y d e l e g e f e r e n d a , v ktorých sa odzrkadľuje znalosť inštitútu držby v historickom priereze rešpektujúc novú povahu tohoto právneho inštitútu v podmienkach socialistickej výstavby spoločnosti, ktorej základom je socialistické spoločenské vlastníctvo. V bezprostrednej prítomnosti je totiž predmetom právnych úvah v Československu v spojitosti so zásadami novelizácie občianskeho zákonníka z roku 1964 obsahujúcich znovuzavedenie držby a s ňou spojeného vydržania v československom socialistickom právnom poriadku.

Všetci traja o p o n e n t i prof. JUDr. Karel R e b r o , DrSc., doc. JUDr. Leonard B i a n c h i , DrSc., a doc. JUDr. Karol R y b á r i k , CSc., predloženú habilitačnú prácu zhodne h o d n o t i l i k l a d n e a poznámky či pripomienky považujú skôr za námet pre ďalšiu vedecko-výskumnú činnosť. O predloženej habilitačnej práci sa potom rozvinula živá, vedecky fundovaná diskusia, po ktorej Vedecká rada Právnickej fakulty UK na neverejnom zasadnutí dospela

k záveru, aby JUDr. Peter B l a h o , CSc. bol m e n o v a n ý a u s t a n o v e n ý z a d o c e n t a p r e o d b o r p r á v n e j h i s t ó r i e .

Mozolík

Prof. dr. Jiří Cvetler osmdesátiletý

V únoru roku 1982 se dožil osmdesáti let prof. dr. Jiří Cvetler, vynikající znalec antických právních systémů, náš dnes jediný právník - byzantolog a mezinárodně uznávaný odborník na dějiny starého bulharského a jihoslovanského práva.

Narodil se v Praze 4.2.1902, v letech 1920-1924 vystudoval právnickou fakultu UK a potom dlouhá léta (až do roku 1946) působil jako advokátní koncipient a samostatný advokát v právní praxi.

K vědecké práci se dr. Cvetler dostal již během studií na fakultě, když navštěvoval semináře romanistů Leopolda Heyrovského a Josefa Vančury a papyrologická cvičení Otakara Sommera. V letech 1931-32 studoval na univerzitě v Mnichově, kde byl seminaristou Leopolda Wengera a na Státní univerzitě v Římě, kde poslouchal věhlasného Salvatore Riccobona.

Po návratu domů se na základě habilitačního spisu "Daneion a zápůjčka v právu ptolemajského Egypta" stal soukromým docentem římského práva na právnické fakultě UK a přednášel potom římské právo až do uzavření vysokých škol v roce 1939 a po skončení války až do září 1946, kdy jako mimořádný profesor odešel na brněnskou fakultu.

Po jejím zrušení v roce 1950 pracoval prof. Cvetler v odbočce Slovenského ústavu (později v ČSAV), kde se zabýval problematikou dějin balkánských Slovanů a byzantologií. Napsal tehdy řadu studií z dějin Bulharska, zejména záslužné byly jeho objevené práce o působení a úloze českých právníků po osvobození země z turecké okupace. V letech 1959-1969 organizoval profesor Cvetler také četné popularizační akce, při kterých přednášel o bulharských dějinách.

V roce 1963 odešel do důchodu, po obnovení právnické fakulty v Brně se však v roce 1969 stal vedoucím katedry obecných dějin státu a práva a začal znovu přednášet antické právní dějiny. Pro potřeby studentů napsal tehdy stručný, ale pedagogicky výtečně koncipovaný přehled vývoje římského soukromého práva, který se v krátké době stal mezi studenty nejen brněnské, ale i pražské fakulty velmi populární a byl mnohokrát vydán v SPN.

V roce 1971 odešel prof. Cvetler definitivně na odpočinek, ve své vědecké aktivitě však nijak nepolevil. Pracuje jako externista na ka-